

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 23 Μαΐου 1920

ΑΡΙΘ. 685

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀττική.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ: Ὑπερ τῆς κινδυνευούσης γλώσσης.
Β. ΠΑΛΑΚΚΙΣ: Ἐνα γράμμα.
Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Πλάι στὴν Ἀγάπη.
ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ μυστικὸ μου.
ΝΙΚ. ΘΕΡΒΑΝΤΗΣ—Κ. ΚΑΡΘΙΟΣ: Ὁ Λόν Κι-
 χότης (συνέχεια).
Ο "ΝΟΥΜΑΣ": Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Ι. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βγαίνοντας...
ΙΟΥΣΤΙΝΑ: Θάλασσα.
ΤΥΝΦΡΗΣΤΟΣ: Κυνηγώντας ὄνειρα.
Μ. ΦΙΛΗΤΗΣ: Συναλοιφή.
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟΣ: Ἡ μεταρρύθμιση καὶ τὸ νομο-
 σγέδιο.
Γ. ΑΓΡΑΠΤΟΣ: Βεατρίκη.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Ζένη φιλολογία.
 —Περιοδικά. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΔΥΡΙΚΑ

ΑΤΤΙΚΗ

Στὸν ποιητὴ Μ. ΜΑΛΛΕΣΗ

Μὲ λιγυρισμένη τὴν ψυχὴ, καλάμῃ πού τὸ δέρνει
 σκληρὴ νεροσυρμὴ,
 στὸ κορφοβούμι ἐπάτησα, — μὰ ἐδῶ ἡ ψυχὴ μου παίρνει
 τῶν κεραυνῶν τὴ δύναμη, τοῦ πύκου τὴν ὀριεή.

Πόση δροσιά! Τὸ φύλλωμα πυκνὸ σάν τις ἀχνάδες
 τῆς νομισμένης γῆς,
 δροσιά σκορπάζει βαθύτερη κι ἀπ' τῆς ἀναδεντράδες
 ὅταν ἐπάνω τους κυλάει τὸ δάκρυ τῆς αἰγῆς.

Ἐλάτια, κέδροι κ' εὐωδιὲς παντοῦ περιχυμένα
 στὰ βράχια τοῦ βουνοῦ,
 τὴν ἡρεμία χαρίζουνε στὸν κουρασμένο ἐμένα
 καὶ τὴ γαλήνη φέρνουνε στὴν τρικυμία τοῦ νοῦ.

Τὰ κορφοβούμια γύρω μου, κορμιά πού λαχταρᾶνε
 τὸ ἔρωτικὸ φιλί,
 στὸ κάθε θῆμα ὀρθώνονται στητὰ κι ἀνατηδᾶνε,
 λές κ' ἡ λαμπράδα τ' οὐρανοῦ κοντὰ τῆς τὰ καλεῖ.

Χουσιὴ γαλήνη μὲς στὸ φῶς! Τὸ πλάνο μεσημέρι
 μακρὰ στὴν Ἀττικὴ,
 χαράζει ἓνα χαμόγελο σὰ ροδοχαράμερι
 κίβλα στὸ φῶς του ἀστράφτουνε βουνά, οὐρανοὶ γίαντ
 (καί).

Γραμμὴ ἀπαλὴ κι ἀνάλαφρη στὸν ξάστερον αἰθέρα
 κοιτάω τὸν Ὑμηττό,
 κ' ἓνα μαγνάδι ἀσάλευτο τὴ θάλασσα πρὸ πέρα
 πού ἀσπῆμι λές κι ἀπλώνεται στὸν ἥλιο ἀναλωτό.

Ἄ! γέλωο οὐρανοδόρητο, στὴν ἀττικὴ γαλήνη,
 τραγοῦδι ἐσὺ περνᾶς,
 κι ἀνθολογοῦνε οἱ λογιανοὶ στὴ σκέψη μου ἴδιοι κρίνοι
 κι ἀπὸ κροντήρι διάφανο χαρὰ κ' ὕγεια κερνᾶς.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

“ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΣΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ,”

(ΚΩΜΩΔΙΑ... ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΒΑΟΜΑΔΑΣ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (θυσιζόμενος σὲ σκέψες). — Ἀ-
 πελημοῖα... Τόσα χρόνια τὶ ἔκαμα; Τοῦ κάκου με-
 λέτες, κόποι, διδασκαλίαι; Κανεῖς δὲ μὲ λογαριάζει
 πιά... Τὶ σκληρὸ μαρτύριο! Ἡ παιδεία μεταρρυθ-
 μίζεται, τόση σκελάμα γίνεται γύρω σ' αὐτὸ τὸ ζήτη-
 μα, καὶ γὰρ βλέπω τὸν ἐαυτό μου παραπεταμένο...
 (Κλαίει). Ἄχ, φοβερὴ σκιά τοῦ Μιστριώτη, πῶς μὲ
 κατάντησες! Ἐγὼ δὲ φταίω. Ἐσὺ μὲ παραέφερες
 καὶ μοῦ ἐκλεβες τὴν ὑπογραφή μου γιὰ τοὺς Σεβα-
 στοπούλειους. Τώρα πῆρα συνήθιο πιά. Πῶς προ-
 χῆς μὲ καταφέρανε ὁ φωτεινὸς Σκιάς μὲ τὸν ἀψηφῶ
 φιλόσοφο Βαγγελίδη... (Πάση) Τοὺς εἶχα μαθη-
 τὲς καὶ τοὺς τρεῖς. Δημητρὸ, Ἀλέκο, Μανώλη. Τοὺς
 διδάξα, τοὺς γαλούχησα, τοὺς φρόντισα, τοὺς ἔδωσα
 προσοχὴν κι ἀξία — καὶ μ' ἀπορηθῆκανε. Γίνανε
 φανατικοὶ μαθητὲς τοῦ Ψυχάρη. (Τονὲ πιάνει ἡ κα-
 κὰ ὄρα τῶν ἐγωῖσμοῦ). Ἄν ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τῆς
 γλωσσολογίας, τότες αὐτὰ εἶναι ἄθεοι. Ἄν ἐγὼ εἶμαι
 Ἄσχη τῆς ἐπιστήμης, τότες αὐτοὶ εἶναι ἀναρχικοί.
 Τὸ λοιπὸν θεοφάνερο. Προσβάλλουνε τὴ θρησκεία καὶ
 τὴ νόμιμη τάξη. (Γελᾷ, καὶ τρέβει τὰ χέρια του ἀπὸ
 χαρὰ). Τὸ σκεδὶό μου καταστράφηκε. (Συγκεκριασμέ-
 νος). Ἄχ! ποῦναι ὁ Μιστριώτης, νὰ τονὲ βάλω ταμ-
 πόφι;...

(Μπαίνει ἡ πεθερὰ του).

ΠΕΘΕΡΑ. — Θεὰ μοῦ διαδάσεις λοιπὸν τὰ σημε-
 ρινὰ σου τᾶφρα γιὰ νὰ τοὺς διορθώσω τὴ γλῶσσα;
 ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Χαμένους ἔδες οἱ θεωρίαι μου,
 χαμένους! Δὲν αἰστάνεσαι τίποτα; δὲν ἀκοῦς; δὲ μαν-
 τεῖεις;

ΠΕΘΕΡΑ. — Τὶ ἔπαδες πάλι; Θυμήθηκες τὴ σά-
 λωση τὴν ὑποταχτικὴ πού σου θῆκε ὁ Ψυχάρης;

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (τραγικὰ). — Πᾶσι ἡ ἐπιτροπὴ
 καὶ ἡ δυνάμη μου. Δὲ μὲ λογαριάζουνε πιά. Ἄδικα
 κατάστρωσα δέκα στρέμματα ψευτιῆς καὶ σκορπαν-
 τὲς στὸ «Ἐμπρὸς».

ΠΕΘΕΡΑ. — Μπα, παιδί μου, πῶς ἔγινε αὐτό;
 Ἐσὺ εἶσαι πονηρός. Πῶς ἔπαδες κ' ἔπεσες ὄξω;

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ.— Στόν άπαισιο τοῦτο τόπο, ἀρ-
χίσανε τελευταία νά ξυπνοῦνε. Ἀρχίσανε νά ριζώνου-
νε στίς ψυχές ιδέες καί πίστες... Τώρα τὸ βλέπω
καθαρά. Τῆ φοβερῆ δύναμη τοῦ «Νουμά» πάντα τὴν
παραινῶρισα. "Ω! εἶμαι χαμένος. Πρέπει, χωρὶς ἄλ-
λο, νά βρῶ τρόπο γιά νά κινυνέψει ἡ θρησκεία, ἡ
κοινωνία, ὁ ἔθνομός, ἡ φυλή, ὁ Θεός, ἡ Ἑλλάς μου, ἡ
τάξη, ἡ ἐθνικὴ ἀνατροφή, ἡ γλώσσα, ἡ... ἡ... (Δέν
μπορεῖ νά σταματήσῃ. Βάνει τὸ καπέλλο του καί
βγαίνει βιαστικῶς καί μὲ ὀρμὴ στό δρόμο).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Συνεδριάζουνε γιά νά σώσουνε τὴ θρησκεία,
τὴ φυλή, τὴ γλώσσα. Ὁ Φωκίος Πανᾶς, ὁ
Ἀγγελόπουλος, ὁ Κουλουμπάκης, ὁ Μαργαρί-
της Βαγγελίδης, ὁ Πατσουράκος, ὁ Βορρέας,
ὁ Γαρδικίας, ὁ Σκιάς, ὁ Φαραντάτος, ὁ Γιάν-
ναρος, ὁ Φιλαδέφειος, ὁ Γιολντάσης, ὁ Σαμ-
ψάκος, ὁ Στάης, ὁ Βλάχος, ὁ Μπουλαχάνης, ὁ
Καβαλιεράτος, ὁ Καβαφάκης, ὁ Καλοποθά-
κης, ὁ Γαλανός. Σὲ μιὰ γωνία πίσω πίσω χω-
μένος κι ὁ Χατζηδάκης.

ΠΑΝΑΣ. — Ἑλλάς, Ἑλλάς, ὠραία, γλυκεία καί
καμπόδητός μοι πατρίς, εἰς οἷον χάος βαίνει; Κατέ-
στρεψαν τὴν γαλακτώδη καί ροδόχροιν γλωσσικὴν
σου ἐπιδερμίδα, οἱ νέοι Ἡρόστρατοι. Ἀπεμπόλησαν
τοὺς τιτάνες τῆς σκέψης καί τῆς ἐλληνίδος φωνῆς,
περιεφρόνησαν τὴν κραταίαν ἀξίαν τῶν ἡμετέρων
ἔργων. Ὀλύμπιε Ζεῦ, δός μοι δεσμίδα κεραυνῶν
κατὰ τῶν μητραλιῶν, καί ἀσπίδα κατὰ τῆς κριτικῆς
των... Μὲ ἐξόντωσαν, μὲ ἐγελοιοποίησαν, μὲ...
(Ἀνασά)... ὅθεν ἀδυστάτως φρονῶ ὅτι ἡ πατρίς
τῶν Ὀμηρῶν καί τῶν Πλατῶνων καταρρακεῖται.
Μαίνονται, μαίνονται αἰ αἰ αἰ... (Ἀφρίζει).

Τρέχει ὁ Δεσπότης καί μὲ τὰ ξόρκια τὸν σι-
νεφέρει. Ὁ Σκιάς τὸν χαιρετεῖ. Ὁ Χατζηδά-
κης γιά αἰθέρα τοῦ δίνει «Ἐμπρός».

ΣΑΜΨΑΚΟΣ. — Ἀγαπητοσυνάδελφοι, ὁ ἐλλήνι-
κόλαος μᾶς ἀναμένει ἵνα τὸν λαμπροδιαφορῶσμεν.
Ἀκούτε τὰς μεγαλοφρονασκίας του. Ἐρχεται νά μᾶς
ἀνεβάσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς δόξας. Ὅλοι μοιλοῦνται
δὸν τεδῶμεν ἐπὶ κεφαλῆς.

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ (Φυσᾶ φρέσκος ἀγέρας). — Ἠ-
μεῖς, γεννήτορες Κόδρων καί Σολῶνων, ὡς ἀναλάβω-
μεν σιβαραῖς χεροῖ, ὑπεράσπισιν ἱερῶν καί ὁσίων.
Ἄνδρες ἐσμέν καί ἡ σωτηρία προσμειδιᾶ ἐπιχαρ-
τως. Ἄθεοι δὲ, μαλλιαροὶ τε, ἀφαχικοὶ τε, μπλοσθε-
σταί, συνονθύλευμά ἐστι ἀνόμων καί ἀνελλήνων.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (χειροκροτεῖ κρηφά).

ΔΕΣΠΟΤΗΣ (φουσκῶνει ἀπὸ εἶχαρ στήση). —
Ἄχ, ἐκεῖνος ὁ Δελμοῦζος.

ΣΑΜΨΑΚΟΣ. — Ὅπου παπὰς καί Τσοῦτσος, ὁ
που Δεσπότης καί Δελμοῦζος.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Ἐγὼ ὅμως μὲ τὴν σεβαστὴν
ὀμήγηριν συμφωνῶ καί διαφωνῶ. Συμφωνῶ πως καί
μὲ τὸ Ὑπουργεῖον, καθὸ φιλελεύθερος ἀρχαίτης. Ἡ
γλώσσα θέλει ἀπλοῦστευσιν, δέον ὅμως νά μείνωμεν
πιστοὶ καί εἰς τὰ προγονικὰ κελεύσματα. Δέν λέγω,
θεβαίως, ὄχι. Προοδεύσωμεν, ἀλλ' ἡ πρόδοδος αὐτῆ δι-

αταράσσει τὰ πεπαλαιωμένο, κόπτει τὴν παράδοσιν,
ἐν τοῦτοις ἐγὼ εἶμαι ὑπὲρ τῆς προόδου μετὰ συντη-
ρητικότητος, ἀλλ' ἡ συντηρητικότης βιάπτει, καί ἡ
πρόδοδος ἐλλοσῆς, καί διὰ τοῦτο καὶ μὲν... ἀλλὰ δέ...
φρικτὰ... ὅσα εἶπον ἕτεροι περὶ θρησκείας καί
γλώσσης, δέν τὰ εἶπον ἐγὼ, ἀλλὰ δίδω προσοχὴν εἰς
τὴν κοινὴν γνώμην, ἣν ὅμως πρέπει νά σχηματίσω ἔ-
στω καί μὴ ὑπάρχουσαν, καθόσον ἄλλως τε ὁ πολὺς
λαὸς ὀμιλεῖ τὴν γλώσσαν τῶν αἰθουσῶν, καί διὰ τοῦ-
το καὶ μὲν... ἀλλὰ δέ... θεβαίως... ἀλλ' ὅμως
(δέν μπορεῖ νά σταματήσῃ). Ἐν τοῦτοις μὲ ἐνοή-
σατε καλῶς. Αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου ἡ ἀσφαλὴς καί
καθαρά...

Οἱ ΛΛΑΟΙ. — Νὰ μιλῆσις στό λαὸ ὁ ἴδιος.

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. (Κουτᾶζει τριγύρο. Ἡ πεθερὰ
του λείπει. Τὰ χάνει).

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ. — Ἀναλαμβάνω ἐγὼ. Ἐν ἔλλει-
ψει ἐπιχειρημάτων, θέτω εἰς ἐνέργειαν τὴν ρητορικὴν
μου.

Βγαίνουνε ὅλοι στό μπαζόνι. Ὁ λαὸς φωνά-
ζει δυνατά.

— Κάτου, κάτω.

ΚΑΒΑΦΑΚΗΣ (κράτώντας στὰ χέρια, κλειστό,
τὸ Δεξικὸ τοῦ Λαφούς, ἀχώριστο σύντροφο). — Ἡ-
σύχει λαέ. Οἱ κίνδυνοι τῆς γλωσσικῆς καταστροφῆς,
ἣν διέτρεξες, παρήλθον, χάριτι θεῶν. Ἄνδρες σθενα-
ροὶ ἀνέλαβον τὴν ἀποδοκιμασίαν τῶν ἀναρχικῶν, δο-
σιαλιστῶν, ἀθέων, μαλλιαρῶν καί φυτοφάγων, οἵτι-
νες ζητοῦσιν οἱ ἄθλιοι, νά γράφωμεν οὕτως, ὥστε νά
ἐννοοῦμεθα.

ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ (ἀπὸ κάτω). — Τίνος τὰ λές
οὐτά;

ΣΚΙΑΣ. — Εἰς τὸν λαόν, κύριε...

ΛΑΟΣ (μὲ θόρυβο). — Σᾶς γνωρίσαμε, σᾶς γνω-
ρίσαμε. Φτάνει πιά. Ἀρχεῖα μᾶς κοροϊδεύατε. Φρον-
τίζετε γιά τὸ λαὸ, μόνο γιά νά τὸν πνίξετε, νά μὴ τὸν
ἀφίστετε νανοῖζει τὰ μάτια του, νά πάρει πνοὴ κι ἀ-
νάσα.

ΦΩΝΕΣ ΠΟΛΛΕΣ. — Κάτου μανταρίνοι...

ΣΑΜΨΑΚΟΣ (τρομαγμένος). — Τί βαρᾶτε, ὅτι
παδιά; Γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Μὴν κάνετε ἀστεία.
Ὅχι, λεμονόκουπες. Ἐμεῖς ζητᾶμε τὴ σωτηρία σας.
Βοῆ, γιά σταθίτε. Ἄκου πού σᾶς λέω... (Ἀπεπι-
ξεται). Βοήθεια, βοήθεια...

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ (τρέχει καί πηδᾶ κρηφά ἀπὸ τὸ
παράθυρο).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ὁ Χατζηδάκης, κουτσαίνοντας, σκονισμένος,
συντρεμένος, φτάνει σπίτι του

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ. — Λέ μένει τίποτ' ἄλλο, παρὰ
ν' ἀποχειριστῶ. Ἀπογυγία. Τὰ σκέδιά μου, σκόνη
Ἡ σοφιστεία μου καί ἡ πολιτικὴ μου μὲ καταστρέφα-
νε. (Τρέμει ὀλόβολος. Τὸν πιάνει ὁ ἴδιος φόβος,
σάν τότε πού ὁ Ψυχάρης τοῦ ζήτησε μονομαχία κι
αὐτὸς ἀπὸ τὴν τρομάρα του κρύφτηκε)

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ